

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

6. De aliis modis procedendi in criminalibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

corrigibilis, removeatur ab officio & beneficio, *c. Custos Ecclesie sup. De officio Custodis, c. Licet He- li inf. De Simonia*. Ut verò generalis sit, quando agitur de matrimonio dissolvendo, & de ejus impedimentis: permittitur enim est cuilibet im- pedimentum Canonicum, si quod subsit inter contrahentes, veluti conlanguinitatis, vel simi- le, denuntiare Judici Ecclesiastico, *c. Tu nos 7. junctis Glof. ibid. sup. De cognat. spirituali, can. 1. xxxv q. 6*. Et de hac loquitur textus in *c. Ad dissolvendum 13 sup. De desponsat. impub. c. Cum inhibitis 3. sup. De claudis. desponsat.*

§. VI.

De aliis modis procedendi in criminali- bus.

1. *Modus procedendi in criminalibus per excep- tionem.*
2. *Item sine ordine vel per notorium.*
3. *Notorium crimen quod d'catur.*
4. *Modus procedendi per implorationem officii judicis.*
5. *Nemo absens condemnandus.*
- 6, 7, 8, 9. *Ordo procedendi in criminali judicio.*
10. *De executione sententia in criminalibus.*

Modis instituendi judicii criminalis addunt & istos, per exceptionem, sine ordine five per notorium, per implorationem officii Judi- cis.

1. Per exceptionem obicitur crimen, vel nudè ad defensionem, accusatoribus vel testi- bus, ut ab accusatione vel ferendo testimonio repellantur, *c. 1. sup. De exceptionib.* Unde neces- saria hic inscriptio non est, nec puritur exci- piens, si crimen objectum non probaverit, quia cum ad sui defensionem dumtaxat illud ob- jiciat, nemini facit injuriam, *l. Injuriarum §. 1. D. De injuriis*: nisi fortè crimen principali causis coherereat, ut in *c. Super his 16. hoc tit.* Vel per exceptionem opponitur crimen, ut quis ab officio vel beneficio, quod affectat, repella- tur: & hoc quoque casu non est necessaria in- scriptio.

2. Sine ordine vel per notorium proceditur, quando crimen est notorium & evidens: nam tunc nec testis nec accusator est necessarius, nullaque alia probatione neque ullo opus est judicatio ordine, quia, ut Pont. ait, evidenti

patrati sceleris non indiget clamore accusatoris, *c. 4. b. 1.*

3. Dicitur autem hic notorium crimen, quod nulla tergiversatione celari aut regi potest, quip- pe patrum coram populo, vel majori ejus par- te, *can. De manifesta 17. il. q. 1. c. Tua 8. sup. De co- habitat. Clericorum, c. penult. inf. De purgat. Ca- nonica Jul. Clar. in Praet. crim. §. fin. q. 9.* licet al- lias latius pateat notorium, ut in *c. ult. sup. De co- habitat. Cleric.* Non aliter tamen coërebitur si- ne ordine crimen, quàm si Judici circumstantiæ ipsius delicti plenè, perfectè cognitæque sint. Neque enim sufficit, scribente. Canif. in *Summa lib. 4. Tit. 19. §. ult.* Titium v. g. publicè omnibus spectantibus hominem occidisse, ut in eum pœ- na Legis Corneliæ animadverti possit; sed ne- cesse est scire, anne defendendi sui causa aut alia ratione motus hominem occiderit, ob quam pœna vel omninò remittenda sit, vel mitiganda, *l. Aut facta 16. D. De pœnis cap. Sicut dignum 6. in princ. inf. De homicidio, Jul. Clar. d. q. 9.* Et hinc Titio tantisper danda dilatio est, donec excep- tiones suas proposuerit & probaverit: nisi fortè criminis qualitas aliud postulet, ut ad condem- nandum & puniendum properari debet, *per tex- tum in l. Si quis filio 6. §. hi autem omnes, D. De injusto, rupto testam. c. Quoniam 10. sup. De filiis presby.* Vide Ant. Gomel. *var. resolut. Tomo 3. cap. 1. n. 43.*

4. Quantum ad modum atinet procedendi per implorationem officii Judicis, quod duplex sit ejus officium, & qualiter hoc modo procedatur, & an litis contestatio necessaria sit, vel alia judi- cia solennia, partim jam antè diximus, ad *Tit. De officio Jud. Ordinavit*, & videre de his licet Bart. *& DD. ad l. 1. D. De jurisd. om. Jud. Glof. & Ca- nonistas in c. iudicis officium sup. De officio Jud.*

5. Illud postremò & generaliter hic obser- vandum, ut nemo absens judicetur, nisi ex con- tumacia fuerit absens, legibus cum divinis tum humanis id vetantibus, *l. Absentem c. C. De ac- cusat. l. Absentem c. D. De pœnis. can. Accusatores in fine 11. q. 8. & alius, ** 6. Quodque in crimi- nali quoque judicio servandus sit ordo juris, & procedi debeat per litis contestationem, per exceptiones, probationes, &c. ad instar civilis, *c. ult. inf. De purgat. Can. l. 2. C. De exhib. reis, l. Qui accusare C. De edendo*. Eo primum exce- pto, quòd in criminalibus non sit opus apta libelli

libelli conclusionē, imò ne conclusionē quidem ad certam pœnam, quia ea jure comprehensa est. Idque tantum operatur in criminali iudicio, quantum petitio agentis in civili. Et cum jure comprehensa sit; suppleri à Judice potest, qui etiam ob eandem rationem aliter condemnare potest; quàm petitum sit. Wefenb. *ad Tit. D. De accusat. sub num. 12.*

7. Secundò, eo quoque excepto, quòd hic probationes requirantur evidentiores & luce clariores, *l. fin. Cod. De probat.* adèd ut præsumptiones non sufficiant ad condemnandum, *d. l. Absentem D. De pœnis c. Litteras 14. sup. De præsumpt. sed tantum ad absolvendum, Glos. in Clement. unica ad V. non volens De homic. præterquam in delictis, quæ non nisi per conjecturas & præsumptiones probari possunt, l. Non omnes 5. §. à barbaris D. De re militari, c. Afferte 1. c. Litteras 12. sup. De præsumpt.*

8. Tertiò, quòd reo defensio permittenda sit, quam vis appareat, justam non subesse, etiam post conclusionem in causa, imò & post sententiam. Quin & si prætermiserit eam reus, potest Judex adsumere personam rei, deque innocentia ejus quærere, *l. Si non defendantur D. De pœnis, l. 1. in fine D. De questionib.* sicuti è diverso, desistente aut impedito accusatore, ex officio accusationem prosequi inchoatam. Imò sunt, qui velint, etiam nocentissimum damnari non posse, nisi termino defensionis autè omnia concessio & assignato. Ita latè Wefenb. *d. loco.*

9. Quartò, excipiuntur leviora crimina: item læsæ majestatis & hæresis; in quibus de plano proceditur & cognoscitur, *juxta text. & ibi latius DD. in l. Levia 6. D. h. tit. cap. fin. De hæret. in 6.* In quibus proinde sufficit talis qualis petitio: nec inepta conclusio nocet, quia quod de necessitate non requiritur, id si inepte interveniat, non vitiat actum. Wefenb. *d. loco in fine.*

10. Denique legitime convicto reo; vel idoneis testibus, vel apertissimis documentis, vel iudiciis indubitatis ac luce clarioribus, *d. l. fin. Cod. De probat. junctâ l. Qui sententiam 16. Cod. De pœnis, vel propria confessione, d. l. Qui sententiam, l. Servos 8. Cod. Ad L. lul. de vi publicâ, l. 5. D. de suscod. reorum, junctâ l. 1. D. de questionibus, c. 1. cum multis seqq. ll. quæst. 1.* Quam & à reo, argumentis evidentioribus & indi-

ciis certis oppresso, extorquere Judex potest, quæstionibus adhibitis, *l. Milites 8. §. 1. Cod. De questionib. l. Unus 18. §. 1. & 2. D. eod. Jul. Clar. in Pract. crim. q. 64. & ibid. Bajard.*) mox sententia in eum ferenda est, & executioni mandanda, *l. Cum reus 18. Cod. de pœnis* Interjecto tamen illius temporis spatio, quod ad appellandum conceditur, *l. Adictos 29. & ibi Bart. Cod. De appellat. l. unica D. Nihil novari appellat. interpositis*, aut suspensâ sententiæ per triginta dies, si ipse Princeps vindicari in aliquem severius, contra consuetudinem suam, pro causâ iniquâ & qualitate, jussit, *l. Si vindicari 20. Cod. de pœnis*; aut si mulier prægnans condemnata fuerit, nam & hujus suspenditur pœna, quoad pariat: cum nec quæstio de ea haberi possit, quoad diu prægnans est, *l. Prægnans 3. D. de pœnis.*

Non impleta aut derelicta accusatione, reus absolvitur, & accusator pœnam talionis, aut alias incurrit. Quibus autem modis non impleatur, tradit Wefenb. *d. loco n. 16.*

TITULUS II.

De Calumniatoribus,

1. Quid sit Calumnia, & quis Calumniator.
2. 3. Quis Prævaricator & Tergiversator.

1. **C**UM Reipublicæ expediat, non minus esse operam, ne quis calumniis & falsis criminibus operetur, quam ne crimina moneant impunita, idèd circa iudiciorum criminalium ingressum videndum quoque fuit de calumniatoribus Accusatorum & denuntiatorum temeritas malitiæque tripliciter deprehenditur seu triplex est: vel enim calumniantur, vel prævaricantur, vel tergiversantur.

Calumniari est falsum crimen scienter & dolo malo intendere, *l. 1. §. 1. D. Ad SC. Turpil. l. Athletas §. calumniator D. de his qui not. infamia.* Unde Calumniator dicitur, qui falsum crimen scienter & dolo malo intendit seu proponit. Talisque præsumitur eo ipso, quo crimen intentatum non probavit, *§. 2. & ibi Ab-*